

Några upplysningar angående förhållandet mellan "Teosofiska Samfundet" och ...

Kinell, Erik Gustaf

74 A x Br. Teosofiska samfundet



National Library
of Sweden

af verlden som helhet. I dec. 1878 reste därifrån öfverste Olcott och fru Blavatsky öfver till Europa och landsteg i London. De hade med sig en mängd skrifter och en mängd teosofiska skrifter. De hade också med sig en mängd teosofiska skrifter. De hade också med sig en mängd teosofiska skrifter.

Några upplysningar angående förhållandet mellan

”Teosofiska Samfundet” och ”Universella

Brödraskapet.”



Med anledning af de vilseledande och delvis inkorrekta meddelanden, som vid ”Universella broderskapets” offentliga sammankomst den 30 sistl. jan. å Odd Fellow-Ordens festsal lemnades den allmänhet, som dit inbjudits, angående Teosofiska samfundets stiftande och organska utveckling, *anser jag såsom min plikt* i egenskap af ordförande för en af Teosofiska samfundets loger — den här i Malmö — äfvensom i egenskap af gammal medlem af Teosofiska samfundet och följaktligen i besittning af personlig kunskap om förhållanden, som vid ofvannämnda tillfälle berördes och om åtskilligt mera, som där ej nämndes, att härmed lämna följande upplysningar.

Teosofiska samfundet stiftades i november 1875 i New York, Nord-Amerikas förenta stater, af fru H. P. Blavatsky och öfverste H. S. Olcott jemte flera andra personer, bland hvilka äfven voro advokaten W. Q. Judge.

Till främjande af den teosofiska rörelsen, som ej tycktes göra några vidare framsteg i Amerika, uppdrog samfundet, enl. beslut den 16 juli 1877, åt sin president, öfverste Olcott, att flytta samfundets högkvarter till hvilket främmande land som helst samt konstituera grenar af samfundet i hvilken del



1905

af världen som helst. I dec. 1878 reste därför öfverste Olcott och Fru Blavatsky öfver till Europa och Indien och blef generalmajor A. Doubleday förordnad att omhänderhafva rörelsen i Amerika. Medlemmarna i New York höllo tillsammans blott några år, och skingrades därefter. Sedan emellertid hr W. Q. Judge samlat några få af dem, utfärdade öfverste Olcott charter för en loge af samfundet med namnet The Aryan Theosophica Society, i hvilken hr Judge sedan blef ordförande.

I Indien omfattades den teosofiska lifsåskådningen utom af andra äfven af skriftställaren hr A. P. Sinnett, som då genom sina utgifna arbeten mycket bidrog till teosofiens spridande. Samfundets organisation tog småningom form och spriddes öfver hela världen; den lokala verksamheten handhades af loger, inom olika länder eller grupper däraf sammanslutna till sektioner.

Till president för lifstid utsågs öfverste H. S. Olcott samt till vice president hr W. Q. Judge, som nu tillika var generalsekreterare för Amerikanska sektionen af Teosofiska samfundet. Högkvarteret var förlagdt till Adyar, i närheten af Madras i Indien. Fru H. P. Blavatsky, som sjelf förklarar sig olämplig att handhafva organisationsfrågorna, var deremot den litterära själen i samfundet, hon utarbetade sitt stora arbete "Den Hemliga Läran" m. fl. och undervisade, förnämligast i London, dit hon förlade sin vistelse, sina många anhängare om teosofien och dess djupa betydelse. För att kunna meddela en mera djupgående undervisning för hvilkens, tillgodogörande vissa förutsättningar erfordrats, som måste förvärfvas, stiftade hon 1888 en särskild esoterisk förening, som sedan är känd under namn af den "esoteriska skolan", och som organisatoriskt var fullkomligt fristående från Teosofiska samfundet. I denna trängre krets af ifriga sanningssökare var hon den allt uppoffrande läraren och föresynen.



Jag anser mig böra omnämna allt detta för att hvad som sedan skedde skall kunna förstås.

Fru Blavatsky dog den 8 maj 1891 och öfvertogs nu, enligt hennes bestämmande, ledningen af den esoteriska skolan af tvänne, hennes närmast stående lärjungar Fru Annie Besant och vice presidenten hr W. Q. Judge, hvar för sin afdelning. Teosofiska samfundet fortsatte sin verksamhet såsom förut och deltog bland annat i den stora religionskongressen i Chicago 1893, representeradt af sin vice president hr W. Q. Judge och f. ö. af flera framstående teosofier bl. a. fru Annie Besant.

Samfundet skulle emellertid från den esoteriska skolan få ledsamma nyheter; något hade derinom passerat, som föranledde fru Annie Besant att sätta hr W. Q. Judge på de anklagades bänk. Ja, man påyrkade äfven att Judge skulle uteslutas ur Teosofiska samfundet*.)

Detta resulterade slutligen däri, att den Amerikanska sektionens af Teosofiska samfundet majoritet vid sin årskongress den 28 april 1895 beslöt att utträda ur Teosofiska samfundet och förklara "sitt fullkomliga oberoende", och skulle hädanefter sektionen kalla sig: "Det Teosofiska samfundet i Amerika" samt valdes hr W. Q. Judge till detta samfunds president för lifstiden. (Hr Judge afgick nu från vice presidentembetet i Teosofiska Samfundet). Kongressen beslöt därjämte, vackert nog — af hvad orsak vet jag ej — att "erkänna öfverste H. S. Olcotts många och hedrande tjänster för den teosofiska rörelsen och att honom ensam tillkom nu hederstiteln af teosofiska samfundets president — stiftare".

En del af medlemmarne i den gamla Amerikanska sektionen gingo emellertid ej med på separationen utan kvarblefvo vid det gamla, fortsättande arbetet i Amerika som förut.

*) En hel litteratur finnes om denna sak för den som vill taga närmare reda därpå.

År 1896 kom separationen till Sverige efter det hr W. Q. Judge affidit på våren; denna separation framkallades till viss grad genom besök af separati- sternas utsände, så att på hösten 1896 utträdde en del af de svenska medlemmarna af teosofiska samfundet och bildade i likhet med hvad i andra länder skett ett "oberoende" samfund på nationell bas under namn af: "Det Svenska teosofiska samfundet".

Dessa medlemmar voro naturligtvis i sin fulla rätt, och då det nya namnet ej behöfde medföra någon förväxling, så är formelt ej något att säga ang. det nya samfundet.

Länge skulle de sålunda uppkomna förhållandena med en del oberoende teosofiska små samfund ej få ega bestånd, ty redan 1898 var det nya samfundet i Amerika färdigt med en ny "revolution", det (nya samfundet) "Universella broderskapet", som, utan att man derom vetat, bildats under ledning af fru K. Tingley framträdde nu färdigt att i sig inom den andra af de 2 afdelningar, hvori den nya organisationen var delad, upptaga de "oberoende" teosofiska samfunden, hvilket ock på en ytterst stormig kongress och mot starka protester från minoritetens sida beslöts och genomfördes. På sådant sätt fick ock här hemma hos oss det nya "Svenska teosofiska samfundet" sig ett ultimatum tillsändt att antingen ingå i den nya organisationen eller att utstötas från gemensamheten med de nationella föreningarna. Den Svenska samfundet valde det förra alternativet, men en hel del af dess medlemmar protesterade och förblefvo vid det gamla.

I Sverige funnos sålunda nu tre olika samfund, som satt teosofiens förkunnande på sina fanor, nämligen det ursprungliga "Teosofiska Samfundet", "Svenska teosofiska samfundet" samt slutligen "Universella Broderskapet (svenska teosofiska samfundet)".

Mot de förhållanden, som härigenom uppstodo, hade det ursprungligen T. S. ej någon verklig anledning till anmärkning — "Teosofiska Samfundet" hade

ju ej något slags monopol att ensamt förkunna teosofi — om än samfundets medlemmar med ledsnad åsågo all denna onödiga splittring, alldenstund den utåt måste verka mindre förtroendeingifvande med afseende å teosofien; å andra sidan kan det ju ej verka annat än till glädje om teosofiskt lif och teosofisk åskådning med allvar lefves och förkunnas från flera håll med olika skaplynnen.

Emellertid skulle det snart visa sig att fridens fé ej stått vid det nyaste samfundets — det Universella Broderskapets — vagga, ty det beträdde snart nog krigsstigen och sökte, liksom det berättas om gökungarna, när de blifvit litet vuxna, göra sig till ensam herre i redet, i det att de, åtminstone här i Sverige, kallade sig "Universella Broderskapet och Teosofiska Samfundet" samt ville låta påskina, så som här på platsen skett, att något annat teosofiskt samfund än deras ej vore berättigadt. Detta är ju samma förhållande, som om inom köpmansvärlden en ur en firma utträdande medlem satt upp egen affär med den gamla firmans namn i sitt; jag tror att man med ett mildt namn kallar sådant: illojal konkurrens.

Vi ha protesterat och protestera fortfarande mot detta namnmissbruk, nämligen att Universella Broderskapet upptager *aldeles samma* namn, som det vi bära, d. v. s. "Teosofiska samfundet", alldenstund hvarje förvexling måste vara till olägenhet för såväl den ena som andra parten och skada själfva saken.

Teosofiska Samfundet (det ursprungliga), som har glädjen att alltjämt hafva kvar "presidentstiftaren", öfverste Olcott, såsom samfundets president har fortfarande sitt högkvarter i Indien; såsom vice president fungerar hr A. P. Sinnett.

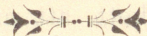
Samfundet går alltjemt stadigt framåt, ej minst i Skandinavien, där tidt som ofta nya loger stiftas; och ehuru det ej skyltar med namnet "universella broderskapet" (som äfven utgör en del af dess fullständiga namn), så sträfvar det allvarligt att göra detsamma till sitt mål och glädjes uppriktigt öfver

att andra individer och samfund, således äfven det "Universella Broderskapet", vilja sprida teosofi. Vi önska därför ock Universella Broderskapet all framgång, med förväntan, att det vill iakttaga de förpliktelser, som ålägges detsamma af dess namn: "Universella Broderskapet", och af dess devis: — som jämväl är vår — "Det gifves ingen religion högre än sanningen."

Malmö den 2 februari 1905.

Gustaf Kinell

ordf. i Malmölogen af Teosofiska Samfundet.



Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

General Kinet

Faint text below the section header, possibly a subtitle or author information.

Small, faint text or markings in the middle of the page.

Faint text at the bottom of the page, possibly a footer or page number.